

Sygn. akt V CZ 25/17

POSTANOWIENIE

Dnia 30 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Kazimierz Zawada (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa J. M. i A. M.

przeciwko P. S.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 30 marca 2017 r.,

zażalenia pozwanego na wyrok Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 26 października 2016 r., sygn. akt I ACa [...],

1) oddala zażalenie,

**2) pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
zażaleniowego przed Sądem Najwyższym sądowi, który wyda
orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Powodowie po sprecyzowaniu żądania domagali się rozwiązania na podstawie art. 89 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jedn. tekst: Dz. U.2016.277) umowy przekazania gospodarstwa rolnego następcy.

Wyrokiem z dnia 8 września 2015 r. Sąd Okręgowy oddalił powództwo. Zakwalifikował sporną umowę jako umowę darowizny. Oddalając żądanie powodów wskazał - wbrew stanowisku zajętemu w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 28 września 1979 r., III CZP 51/79, podtrzymanego w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2016 r., III CZP 72/16 - że jeżeli darczyńca odwołuje darowiznę tylko w stosunku do jednego z małżonków obdarowanych przedmiotem, który wszedł do majątku wspólnego, to nie ma on do małżonka „niewdzięcznego” roszczenia o przeniesienie udziału we współwłasności tego przedmiotu, lecz jedynie roszczenie pieniężne z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia w wysokości połowy wartości przedmiotu darowizny.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 26 października 2016 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Wskazał, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy, ponieważ powodowie w ostatecznie sprecyzowanym pozwie nie domagali się - jak przyjął Sąd Okręgowy - zobowiązania pozwanego do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu na nich udziału we współwłasności przedmiotu darowizny odwołanej z powodu rażącej niewdzięczności pozwanego, lecz rozwiązania umowy przekazania gospodarstwa rolnego przez sąd na podstawie art. 89 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W zażaleniu pozwany zarzucił Sądowi Apelacyjnemu naruszenie art. 386 § 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Do nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji dochodzi w razie zaniechania zbadania przez ten sąd - obojętnie z jakiej przyczyny -

materialnej przesłanki żądania powoda. Może to być m.in. wynikiem wydania wyroku w innej sprawie niż przedstawiona w powództwie. Oceny, czy sąd rozpoznał istotę sprawy, dokonuje się na podstawie analizy żądań pozwu (por. z obszernego orzecznictwa dotyczącego problemu nierozpoznania istoty sprawy np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2013 r., II PZ 27/13, 21 maja 2015 r., IV CZ 10/15, 10 września 2015 r., II CZ 52/15, 8 września 2016 r., II CZ 96/16 i 9 lutego 2017 r., III CZ 63/16).

Sąd Apelacyjny trafnie więc uznał, że w sprawie spełniona została przesłanka nierozpoznania istoty sprawy, skoro powodowie odpowiadając na wezwanie Sądu Okręgowego w piśmie z dnia 2 lutego 2015 r. wskazali, że domagają się rozwiązania umowy w trybie przewidzianym w art. 89 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a Sąd Okręgowy, mimo to, rozpatrzył ich pozew jako żądanie zobowiązania pozwanego - niemogące być, w jego ocenie, w okolicznościach sprawy uwzględnione - do złożenia oświadczenia woli na podstawie przepisów o odwołaniu umowy darowizny. Sprawa o zobowiązanie obdarowanego do złożenia oświadczenia woli powrotnego przeniesienia własności przedmiotu odwołanej darowizny na darczyńcę i sprawa o rozwiązanie przez sąd na podstawie art. 89 ustawy o ubezpieczeniach społecznych rolników umowy przenoszącej własność gospodarstwa rolnego na następcę są różnymi sprawami (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 1998 r., II CZ 111/98).

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie, a orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawił sądowi, który wyda orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.

aw

jw